Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17286

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (BYÖ), Ahmet Ak?n ve B. Çetin (2007) taraf?ndan Türkçe'ye uyarlanm?? olan, bireylerin ba?ar?ya yönelik motivasyonel e?ilimlerini ölçmeyi amaçlayan psikolojik bir araçt?r. Ölçek, ba?ar? yönelimi teorisine dayanarak, orijinal formdaki üç faktörlü yap?y? korumaktad?r: **Ö?renme Yönelimi (ÖY)**, **Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY)** ve **Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY)**. Yap?lan uyarlama çal??mas?nda, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) ile yap? geçerli?i test edilmi? ve iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa) ile test-tekrar test yöntemleri kullan?larak güvenirlik katsay?lar? rapor edilmi?tir. Çal??man?n sonuçlar?, ölçe?in Türk kültüründe kullan?ma uygun, sa?lam psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i, psikometrik araç, geçerlik, güvenirlik, ö?renme motivasyonu, faktör analizi, uyarlama, akademik ba?ar?.

Yazarlar

Ahmet Ak?n, B. Çetin

Amaç

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin akademik ve ki?isel ba?lamlarda ba?ar?ya yönelik gösterdikleri motivasyonel e?ilimleri üç temel alt boyutta tespit etmektir. Bu alt boyutlar, bireyin göreve hakim olmaya m? (Ö?renme Yönelimi), di?erlerinden daha iyi görünmeye mi (Performansa Yakla?ma Yönelimi) yoksa ba?ar?s?z görünmekten kaç?nmaya m? (Performanstan Kaç?nma Yönelimi) odakland???n? belirler.

Ak?n ve Çetin taraf?ndan 2007 y?l?nda gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türkçe konu?an popülasyonlar için geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamay? hedeflemi?tir. Bu amaçla, ölçe?in yap?sal uygunlu?u ve iç tutarl?l??? detayl? bir ?ekilde incelenmi?tir.

Yap?

Ölçek, psikolojideki **Ba?ar? Yönelimi Teorisi** kapsam?nda yer alan motivasyonel yap?lar? ölçmektedir. Bu yap?, bireylerin ba?ar? durumlar?na nas?l yakla?t???n?, ba?ar?y? nas?l tan?mlad???n? ve ne tür hedefler belirledi?ini ifade eder. BYÖ, literatürde yayg?n olarak kabul gören üç boyutlu bir ba?ar? yönelimi modelini temel al?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ö?renme Yönelimi (ÖY): Bireyin yeterlili?ini art?rmaya, yeni beceriler kazanmaya, göreve hakim olmaya ve ki?isel geli?im göstermeye odaklanmas?.
Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY): Bireyin di?erlerinden daha iyi görünmek, yeterlili?ini kan?tlamak ve pozitif yarg?lar almak amac?yla hedefler belirlemesi.
Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY): Bireyin yetersiz görünmekten, ba?ar?s?z olmaktan veya negatif sosyal yarg?lara maruz kalmaktan kaç?nmak amac?yla hedefler belirlemesi.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal formunda öngörülen üç faktörlü yap?yla yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? ve yap?sal olarak geçerli oldu?unu do?rulam??t?r. Bu, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen alt yap?lar? do?ru bir ?ekilde ay?rd???n? göstermektedir.

Yap?lan madde analizi sonucunda, ölçe?in maddelerinin ay?rt edicilik düzeyleri incelenmi?tir. Düzeltilmi? madde-toplam korelasyonlar? ÖY alt boyutu için .42 ile .58, PYAY için .48 ile .61 ve PKAY için .48 ile .60 aras?nda de?i?mi?tir. Bu de?erler, maddelerin ilgili toplam puanla yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu ve iç tutarl?l??a katk? sa?lad???n? göstermektedir. Ayr?ca, %27'lik alt ve üst gruplar?n madde puanlar?ndaki farklara ili?kin *t* de?erlerinin 7.41 ile 27.94 aras?nda s?ralanmas?, tüm maddelerin ba?ar? yönelimlerini ölçme konusunda yüksek düzeyde ay?rt edicili?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri hem iç tutarl?l?k hem de zaman içindeki kararl?l?k aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?erleri alt boyutlar için kabul edilebilir düzeyin üzerinde bulunmu?tur:

Ö?renme Yönelimi (ÖY): **.77**
Performansa Yakla?ma Yönelimi (PYAY): **.79**
Performanstan Kaç?nma Yönelimi (PKAY): **.78**

Ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? ölçen **test-tekrar test güvenirlikleri** de yüksek korelasyonlar göstermi?tir. Bu de?erler, her bir faktör için s?ras?yla ÖY için **.95**, PYAY için **.91** ve PKAY için **.94** olarak rapor edilmi?tir. Bu yüksek katsay?lar, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA, Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin (BYÖ) üç faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve teorik beklentilerle uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Faktör yükleri analizi, her bir maddenin kendi faktörüne güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. BYÖ'nün faktör yükleri; ÖY alt boyutu için .47 ile .78, PYAY için .67 ile .92 ve PKAY için .48 ile .69 aras?nda de?i?mektedir. Bu yüksek faktör yükleri, her bir alt boyutun ölçtü?ü yap?y? net bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçek yap?s?n?n sa?lam oldu?unu desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Derecelendirme format? (Orijinal ölçe?in format?na uygun olarak Likert tipi derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri ve Genç Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18+

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

BYÖ, ÖY, PYAY, PKAY, psikometri, test-tekrar test, Cronbach Alfa, akademik motivasyon, psikolojik ölçüm, yap?sal e?itlik modellemesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ahmet Ak?n

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2007 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?n y?l?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullan?m ko?ullar? yazar taraf?ndan belirlenmelidir.

Kaynaklar

Ak?n, A. ve Çetin, B. (2007). Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Eurasian Journal of Educational Research, 7*(26), 1-12.

Orijinal makalenin linki: ejer.com.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: basari-yonelimleri-olcegi-toad.pdf

Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler için yay?mlanan makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM